

Adina Scutelnicu

Artă contemporană în Sahara

Incredibila poveste a creației unei opere monumentale

Danae Stratou, artist vizual, specialist în sculptură și instalații

„Respirația Deșertului”, una dintre puținele lucrări de artă vizibile din spațiu

Respirația Deșertului ca energie sacră a vieții

„În adâncime sunt caverne, tuneluri și căi prin care călătorește energia sacră. Pământul inspiră și expiră exact cum facem noi. Energia sacră a vieții se mișcă în trupul său la fel ca într-al nostru...”

Acest citat, aparținând nativilor nord-americani Hopi, este mottoul care a predeterminat nașterea *Respirației Deșertului*, monumentală instalație realizată de cele trei artiste nonconformiste originare din Grecia. Constituite într-o echipă – DAST Arteam –, acestea au finalizat, după doi ani de muncă neîntreruptă, incredibila structură de lângă El Gouna. Instalația, spun teoreticienii artei, este o modalitate de exprimare în arta vizuală contemporană care nu urmărește o înscenare spațială narativă, ci oferă spectatorului o experiență inedită în circumstanțe determinate, prin folosirea unor materiale diverse, dispuse tridimensional. Dincolo de enunțul livresc al instalației, există însă produsul. Expresia. Emoția. Arta în sine. Asemenea oricărei instalații, *Respirația Deșertului* a avut ca unică rațiune de a fi percepția subiectivă a privitorului. O astfel de lucrare este definitiv legată de locul în care a fost amplasată, nu poate fi împachetată sau mutată și nici nu poate fi vândută. Unele instalații sunt strâns legate de un anumit loc din sala de expoziție, dar nu și aici. *Respirația Deșertului* va aparține pentru totdeauna Saharei, ca parte intrinsecă a instalației, chiar dacă moartea unei astfel de lucrări începe chiar din clipa în care a fost terminată.

Undeva, la marginea pustului Sahara, în apropierea Mării Roșii, o stranie spirală cu două brațe domină deșertul. Structura acoperă aproximativ 100 000 de metri pătrați și poate fi văzută din spațiu. Ciudata glifă a fost descoperită de zeci de internați pasionați de utilizarea Google Earth. Ireală, dar perfect integrată în nisipurile Saharei, spirala este de fapt o monumentală operă de artă realizată de trei artiste contemporane și se numește *Respirația Deșertului*. „Instalația din deșertul egiptean, din apropierea localității El Gouna, este o formă de explorare, precum și o temă de meditație asupra relației dintre om și natură”, ne-a explicat Danae Stratou, una dintre inițiatoarele acestui proiect realizat în colaborare cu designerul industrial Alexandra Stratou și arhitecta Stella Constantinides. Danae Stratou a împărtășit pentru prima dată publicului din România extraordinara poveste a *Respirației Deșertului*.

Cum devine pustiu operă de artă

Născută în 1964, în Atena, Danae Stratou, una dintre inițiatoarele acestui megaproiect, și-a dat seama că va deveni un profesionist al artei în jurul vârstei de 16 ani. După terminarea liceului în Grecia natală, a plecat la Londra, unde și-a luat licența în sculptură și instalații la Școala Centrală de Arte „St. Martins”. Încă din timpul studiilor a început să exploreze, artistic vorbind, relația dintre om și natură. „Privind înapoi în istorie, observăm că arta a reflectat întotdeauna vremurile sau chiar a fost înaintea timpului său. Remarcăm o evoluție a artei în perioada războaielor sau în alte momente de criză ale umanității. Cred că actualmente

traversăm o astfel de perioadă, în care experimentăm multiple manifestări ale crizei, o criză a umanității însăși”, este de părere Danae Stratou. „Există un colaps general social, politic, economic și al mediului înconjurător. Noi, umanitatea, trebuie să regândim și să restabilim atât relațiile dintre noi, cât și relațiile cu Pământul. Poate că arta ne va ajuta să ne ridicăm, în aceste vremuri dificile. Dacă nu, este posibil să ne îndreptăm spre un drum închis”.

În momentul de față Danae Stratou trăiește și creează în Statele Unite, în Austin, statul Texas. Printre lucrările ei de referință amintim *Respirația*, *Râul Vieții*, *Tăietura - 7 linii de divizare*, *Spațiul Vital*, *Cântecul gheții*, *Este timpul să deschidem Cutia Neagră*. „Aceste lucrări,

fie prin procesul de a le realiza, fie prin natura lor, au avut ca efect creșterea nivelului conștiinței sau, dacă vreți, a conștientizării mele în sensul înțelegerii lumii și sinelui, ce avut ca efect chiar schimbarea vieții mele”, ne-a explicat artista; „Motivul pentru care cele mai multe instalații ale mele iau forme tactile, multimedia se află în scopul meu de a implica privitorul într-un mod fizic; de a-i permite și chiar determina imersiunea în lucrare. Pentru a realiza acest „împingeri fizice” folosesc adesea ritmul și mișcarea repetitivă. Acestea reflectă pulsul și recurența, care sunt constituențe ale vieții sau, mai bine zis, elemente de bază ale vieții însăși. Ritmul și repetiția ajută și pregătește mintea pentru conectarea evazivă a lumilor din conștient și subconștient”

Danae Stratou ne-a mai povestit că, anterior *Respirației Deșertului*, a existat o dorință comună celor trei artiste, de manifestare plastică în spațiul arid, deșertic (ca parte indisolubilă a mediului înconjurător, dar și ca idee de vastitate, prin conceptul de gol al naturii sale) și că în scurtă vreme, pe baza acestor aspirații, s-a format DAST Arteam, echipa care a creat *Respirația Deșertului*. De ce a optat pentru munca în echipă? am întrebat-o pe Danae Stratou. „În general, nu sunt acel gen de artist care lucrează în solitudine. Amploarea și natura muncii mele îmi cere să colaborez pe multiple niveluri cu ceilalți: cu unii mai mult pe baze tehnice, cu alții pentru schimburi de idei creative. Cu fiecare proiect la care am lucrat am învățat lucruri noi, nici unul dintre aceste proiecte nu seamănă cu celelalte